

Euroopa Majandus- ja
Sotsiaalkomitee

ARVAMUS

Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee

„Maa- ja linnapiirkondade kestliku arengu terviklik strateegia“

„Maa- ja linnapiirkondade kestliku arengu terviklik strateegia“
[omalgatuslik arvamus]

NAT/820

Raportöör: **Josep Puxeu Rocamora**

Kaasraportöör: **Piroska Kállay**

ET

www.eesc.europa.eu

[www.eesc.europa.eu/facebook](https://www.facebook.com/eesc.europa.eu)

www.eesc.europa.eu/twitter

www.eesc.europa.eu/linkedin

www.eesc.europa.eu/instagram

Täiskogu otsus	25/03/2021
Õiguslik alus	kodukorra artikli 32 lõige 2 – omalgatuslik arvamus
Vastutav sektsioon	põllumajanduse, maaelu arengu ja keskkonna sektsioon
Vastuvõtmine sektsioonis	04/10/2021
Vastuvõtmine täiskogus	21/10/2021
Täiskogu istungjärk nr	564
Hääletuse tulemus (poolt/vastu/erapooletuid)	220/0/1

1. Järeldused ja soovitused

1.1. Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee on veendunud, et **Euroopa tulevik** sõltub sellest, kuidas me kohtleme maapiirkondi, ning et on vaja tihedamat koostööd **linnapiirkondadega**, et tagada see, et õiglasel üleminekul kliimanetraalsele, kestlikule ja jõukale Euroopa Liidule ükski piirkond ega kodanik maha ei jääks. See oleks kooskõlas Euroopa roheline ja sotsiaalse kokkuleppe eesmärkide, taasterahastu „NextGenerationEU“, territoriaalse tegevuskava 2030 ja 17 kestliku arengu eesmärgiga.

1.2. Komitee on seisukohal, et EL peab **vähendama erinevusi piirkondade vahel**, edendades poliitikat, millega taotletakse õiglast ja kestlikku üleminekut kõigis valdkondades ning tagatakse maapiirkondades hea elukvaliteet.

1.3. Arvestades kliimamuutuste ja pandeemiatega seotud probleeme, rõhutab komitee, et on **hädavajalik** tegutseda kohe ja viia ellu **paradigma muutus**, et näidata koostöö lisaväärtust ning edendada vastastikust austust ja mõistmist kõigi kodanike hüvanguks.

1.4. Seepärast kutsub komitee poliitikakujundajaid üles töötama välja **tervikliku ja kõikehõlmava ELi strateegia**, mis edendab tasakaalustatud, sidusat, õiglast ja kestlikku maa- ja linnapiirkondade arengut, ning selle ellu viima, tuginedes kohalike kogukondade rollile, edendades traditsioonilisi tööstusharusid ning luues maapiirkondades uut majandustegevust ja uusi töövõimalusi, edendades samal ajal koostöötavaid linnapiirkondadega.

1.5. Selleks, et tugevdada **maa- ja linnakogukondade** võrdseid võimalusi, esitab komitee järgmised soovitused:

1. maapiirkondade poliitikale tuleb eraldada piisavalt vahendeid ning pakkuda tehnoloogilist side- ja transporditaristut (eelkõige ühistransport, mis on hädavajalik igapäevaeluks ja tööhõiveks) ning kvaliteetsete ja tõhusate haridus- ja tervishoiuteenuste osutamise süsteeme. Need peavad olema täiuslikult kooskõlas asjakohaste linnateenustega („võrdne tervishoid“);
2. töökohtade, koolituse ja eluaseme pakkumisel tuleb arvestada maapiirkondade loodusvaradega ja neid ära kasutada, luues samal ajal uuenduslikke ettevõtlusvõimalusi;
3. poliitikakujundajad peavad toetama maapiirkondade parlamente ja kogukonna juhitud kohalikku arengut kui **osalusdemokraatia** mudelit ning need peavad hõlmama kõiki maapiirkondade kodanikke, sealhulgas sotsiaalpartnereid, naisi, eakaid, puuetega inimesi, vähemusi ja eriti noori;
4. tuleb kaitsta ja edendada kultuuripärandi objekte¹.

1.6. Komitee esitab **maa- ja linnapiirkondade arengu** kohta järgmised soovitused:

1. valitsused peavad olema kodanikele kõikides valdkondades teenuste osutamisel läbipaistvad ja õiglased;
2. kodanikuühiskonna organisatsioonid, sealhulgas LEADER ja kohalikud rakkerühmad, peaksid arendama **kohalikke maapiirkondade ja linnade partnerlusi**, et luua majanduslikke, sotsiaalseid ja keskkonnavalaseid võimalusi ning edendada vastastikuse sõltuvuse paremat mõistmist;
3. toidupoliitika nõukogude **juhtimismudel** võiks olla inspiratsiooniks tõhusale koostööle kõigi kohaliku tasandi sidusrühmade vahel. Uued keskkonnamõjud ja -probleemid ning

¹ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „Euroopa maapiirkondade panus kultuuripärandiaastasse 2018, tagades kestlikkuse ning linna- ja maapiirkondade sidususe“, [ELT C 440, 6.12.2018, lk 22](#).

pandeemia on muutnud kaugtöö võimalusi, vajadust eluaseme järele maapiirkonnas ja juurdepääsu maakasutusele;

4. tuleb soodustada ja toetada heade tavade ja riskijuhtumite vahetamist piirkondade vahel;
5. juurdepääs kvaliteetsele haridusele maapiirkonnas on üks kohalikule majandusarengule kaasa aitavatest teguritest ning see aitab maakogukondadel kohaneda kiiresti muutuva keskkonnaga.

1.7. Eelkõige esitab komitee **Euroopa Komisjonile ning liikmesriikide ja piirkondade valitsustele järgmised soovitused:**

1. komisjoni hiljuti vastu võetud maapiirkondade arengu pikaajalist visiooni² tuleb edasi arendada, et tagada maapiirkondade ja linnade pühendumine õiglasele käsitlusviisile. Oluline on näidata maa- ja linnaorganisatsioonide tehtava koostöö lisaväärtust: näiteks algatus „Talust taldrikule“ ja sotsiaalselt kaasav roheline kokkulepe;
2. Euroopa Komisjon peaks võtma endale kohustuse luua arukate külade algatusele tuginedes **maapiirkondade ja linnade sidusrühmadest koosneva rühma**, et arendada partnerlusmodelite häid tavasid;
3. osalemise toetamiseks tuleks investeerida kohalikesse katseprojektidesse ja üleeuroopalistesse **stiimulitesse/tingimustesse ning auhindadesse** edumeelsete näidete eest, mis hõlmavad kaasavaid kokkuleppeid.

1.8. Komitee kohustub samuti tegema koostööd Euroopa Parlamendi ja Euroopa Regioonide Komiteega uuringute tellimise, organiseeritud kodanikuühiskonnaga konsulteerimise ning **maa- ja linnapiirkondade õiguste ja kohustuste** Euroopa harta edendamise kaudu.

1.9. Komitee esitab oma tulevastes arvamustes territoriaal-, linna- ja maapiirkondade poliitika kohta tervikliku vaatenurga. Näiteks käesolevat arvamust arutati enne selle vastuvõtmist mitmetes komitee sektsioonides.

2. Sissejuhatus

2.1. Järgides 2020. aasta septembris vastu võetud komitee arvamuses „ELi haavatavate piirkondade terviklik käsitlus“³ ja 18. juunil 2021. aastal korraldatud kuulamisel⁴ esitatud soovitusi, taotleb komitee nüüd terviklikku ELi maa- ja linnapiirkondade kestliku arengu strateegiat, analüüsides üldist raamistikku, mis seob maaelu arengu poliitikat kõigi muude asjakohaste poliitikavaldkondadega, selgitades välja esinevaid probleeme ja takistusi ning rõhutades kodanikuühiskonna, ettevõtjate ja kohalike kogukondade rolli alt üles lähenemisviiside väljatöötamisel. Komitee aitab aktiivselt kaasa selle tagamisele, et seda strateegiat võetakse arvesse ELi poliitika kujundamisel.

2.2. Oluline on paremini hallata **maapiirkondade mitmekesisust, võttes aluseks iga piirkonna võimalused**. On maapiirkondi, mis tänu linnapiirkondade lähedusele võivad saada kasu nn linnastumise mõjust maapiirkondade ja linnade vahelise suhtluse näol, ning on teisi, mis on kaugemal, ja mis sõltuvad seetõttu palju rohkem ühest sektorist, sageli põllumajandusest, metsandusest, kalandusest või mäetööstusest, ja kus suhtlus linnadega on vähesem.

² [COM\(2021\) 345 final](#).

³ [ELT C 429, 11.12.2020, lk 60](#).

⁴ [Towards a holistic strategy on sustainable and equitable rural and urban development | European Economic and Social Committee](#).

2.3. Kuigi maa- ja linnapiirkonnad on kaks eri liiki piirkonda, millel on oma eripära ja ebaühtlane arengutase, näitab tegelikkus, et nad on omavahel **tihedalt seotud**. Need vastastikused sõltuvused on samal ajal üha keerulisemad ja dünaamilisemad ning sisaldavad inimeste ja kapitalikaupade, teabe, tehnoloogia ja elustiilide struktuurilisi ja funktsionaalseid vooge. Seepärast on väga oluline leida tasakaal maa- ja linnapiirkondade vahel, sest need on kaks piirkonda, mis vajavad teineteist ega saa ilma teineteiseta eksisteerida.

2.4. Maaelu ideaal kui inimeste **heaolu ja elukvaliteedi** seisund peab olema eesmärk, mis tuleb saavutada ka kaugetes või ebasoodsas olukorras olevates piirkondades. Strateegias tuleb leida viis, kuidas saavutada vajalik tasakaal nende kahe aspekti vahel ja täiendada neid mõlemaid, et saavutada tulevikus jätkusuutlikkus.

2.5. Maapiirkondade ees seisvaid probleeme (demograafilised muutused, rahvaarvu vähenemine, digilõhe, madal sissetulekute tase, piiratud juurdepääs teatavatele teenustele, vajadus paremate tööhõiveväljavaadete järele või kliimamuutuste konkreetne mõju) saab lahendada ainult lähtudes terviklikust ja uuendatud kohapõhisest perspektiivist, mis liigub vastastikuse arengusuhte suunas.

2.6. Selles uues kontekstis, mis **läheb kaugemale traditsioonilisest seosest maapiirkondade vahel**, mille keskmes on põllumajandus ja mis on linnakeskkonnast eraldatud, on vaja, et maaelu arengu meetmed põhineksid mitut valdkonda hõlmaval ja integreeritud lähenemisviisil kõigis piirkondades, kasutades ära koostoimet ning täiendades maa-, linna- ja vahepealseid piirkondi.

3. Probleemid ja meetmete ettepanekud

3.1. Traditsiooniline kontseptsioon, milles eristatakse selgelt maa- ja linnapiirkondi, vajab **uusi vaatenurki, uusi tõlgendusi ja käsitusviise**. Konkreetse piirkonna määratlemiseks on vaja võtta arvesse kohalikku olukorda.

3.2. Euroopa piirkondade tulevane areng peab põhinema **maa- ja linnapiirkondade vastastikusel täiendavusel ning neile mõeldud poliitikameetmete kooskõlastamisel**, mille lõppeesmärk on saavutada nende piirkondade sotsiaalne ja majanduslik sidusus ning keskkonnasäästlikkus.

3.3. Komitee leiab, et maa- ja linnapiirkondade arengu strateegilistes käsitusviisides on vaja suuremat sidusust, et vältida strateegiate kattumisi ja lahknevusi nende vahel (nt kohalike tegevusrühmade strateegia, integreeritud territoriaalsete investeeringute strateegia, kohaliku arengu strateegia, piirkondliku arengu strateegia) ning hõlbustada nende rakendamist kohalike osalejate poolt arenguprotsessides ja investeeringutes.

3.4. Maa- ja linnapiirkondade arengut tuleb juhtida vastavalt põhimõtetele, mis on sätestatud ELi territoriaalses tegevuskavas aastani 2030, Leipzigi hartas, ÜRO linnade tegevuskavas, ELi linnade tegevuskavas, Amsterdamis paktis, Corcki teises deklaratsioonis „Parem elu maapiirkondades“ ning OECD linna- ja maapiirkondade poliitika põhimõtetes, milles käsitletakse linna- ja maapiirkondade temaatilisi partnerlusi ja tegevuse ühist juhtimist.

3.5. **Keskmise suurusega linnadel on oluline roll suurlinnapiirkondade ja maapiirkondade ühendamisel** ning seepärast väärivad nad erilist tähelepanu nii maakasutuse planeerimisel kui ka vahendite ja teenuste jaotamisel. Paljud Euroopa linnad (sealhulgas Toulouse Prantsusmaal, Manresa Hispaanias, Torino Itaalias ja Ålborg Taanis) on juba rakendanud väga edukaid meetodeid. Linnade

võrgustikud, nagu ICLEI⁵, Eurotowns⁶ ja Eurocities⁷, on olulised osalejad kogemuste vahetamisel ja parimate tavade edendamisel.

3.6.Maa ja linna vaheline suhtlus peab olema **poliitilises päevakorras** ning me peame soodustama selle mõistmist poliitiliste juhtide ja **poliitikakujundajate** seas ning edendama asjade korraldamist kohalikul tasandil.

3.7.ELi rahastatavate **teadusuuringutega** tuleks ka edaspidi uurida viise, kuidas edendada õiglast ja kestlikku maa- ja linnapiirkondade arengut ning elavdada maapiirkondade majandusarengut. Selliseid projekte nagu ROBUST⁸, RUBIZMO⁹ ja LIVERUR¹⁰ tuleks edasi arendada ja need peaksid viima konkreetsete muutusteni.

3.8.Nii maa- kui ka linnapiirkondade (majandusliku, sotsiaalse ja keskkonnavalase) kestlikkuse saavutamiseks on vaja **terviklikku poliitikat**, mis on seotud iga piirkonna sotsiaal-majandusliku, kultuurilise ja etnograafilise olukorraga, edendades koostööd maa- ja linnapiirkondade vahel ning suhtlust eri sotsiaalsete ja majanduslike osalejate vahel, samuti asjakohaseid juhtimismehhanisme koos kohalike omavalitsustega.

3.9.**Kaugemad maapiirkonnad** on maapiirkondade ees seisvate probleemide suhtes veelgi haavatavamad ning vajavad seepärast erimeetmeid ja erikohtlemist. Lisaks selliste probleemide lahendamisele, mis on seotud avalike teenuste, sealhulgas tervishoiu ja hariduse kättesaadavusega, teeb komitee ettepaneku luua programme, mis elavdavad kohalikku majandussüsteemi koostöös naaberasulatega.

3.10.Paljud maapiirkondade ees seisvad probleemid jäävad väljapoole ühise põllumajanduspoliitika reguleerimisala ja vahendeid, nagu rõhutati komitee hiljutises teabearuandes ühise põllumajanduspoliitika mõju kohta maapiirkondade territoriaalsele arengule¹¹, ning seepärast on vaja liikuda maapiirkondi mõjutavates poliitikavaldkondades **tegevuse** ja rahastamise integreeritud käsitluse suunas. Ühise põllumajanduspoliitika maaelu arengu vahendeid peaksid täiendama riikliku poliitika vahendid.

3.11.Põllumajandus-, toidu- ja maaelupoliitika peab seega olema kooskõlas muu hulgas kliima- ja elurikkuse meetmete, vaesuse vähendamise meetmete, taristu- ja transpordimeetmete, haridus- ja koolitusmeetmete, üldhuviteenuste (tervishoid, eluase jne) osutamise meetmete, ringmajandusele ja

5 <https://www.iclei.org>.

6 <http://www.eurotowns.org/>.

7 <https://eurocities.eu>.

8 <https://rural-urban>.

9 <https://rubizmo.eu>.

10 <https://liverur.eu/>.

11 <https://www.eesc.europa.eu/et/our-work/opinions-information-reports/information-reports/evaluation-caps-impact-territorial-development-rural-areas-information-report>.

biomajandusele tuginevate uute tegevuste arendamise meetmete, digiülemineku meetmete ja rahvastikukao vähendamise meetmetega.

3.12. Need poliitikameetmed peavad samuti olema kooskõlas ja tagama vastastikuse täiendavuse selliste Euroopa strateegiatega nagu **roheline kokkulepe**¹² ja „**Talust taldrikule**“¹³ ja eelkõige uue tööstusstrateegiaga¹⁴, milles määratakse põllumajandus- ja toidutootmissektor üheks ELi peamiseks strateegiliseks ökosüsteemiks, ning samuti toiduga kindlustatust tagavate poliitikameetmetega. Linnade ja maapiirkondade uute koostöövormide katsetamine Euroopa roheline kokkuleppe raames ei ole mitte ainult õiglase ülemineku ja territoriaalselt tasakaalustatud kestliku arengu eeltingimus, vaid ka võimalus selleks.

3.13. Euroopa, riiklike ja piirkondlike **fondide juhtimist** ja ühtlustamist tuleb parandada, et valdkonnaüleste küsimuste parema lahendamise ja alati iga piirkonna vajaduste rahuldamise kaudu tegeleda paremini kestliku arenguga.

3.14. Komitee juhib tähelepanu vajadusele tagada kestliku rahastamise kättesaadavus ning töötada maa- ja linnapiirkondade arengu jaoks välja kohandatud rahastamisvahendid, arvestades riskistruktuuriga ja majandusstruktuuri eripäraga. Lisaks tuleks maapiirkondade taksonoomias ja eelarvepoliitikas võtta arvesse arengu- ja investeerimisvajadusi.

3.15. Selline integreeritud käsitusviis eeldab **kooskõlastamist eri haldusasutuste** ja juhtimisorganite vahel, sealhulgas Euroopa Komisjoni paljude valdkonnaülese poliitikaga tegelevate direktoraatide vahel. Selline valdkonnaülene kooskõlastamine eeldab käsitusviisi, mille puhul poliitikakujundajad **arvestavad maaelu küsimustega kõigis poliitikameetmetes**, et tagada maapiirkondade vajaduste arvesse võtmine.

3.16. **Edukaks kooskõlastamiseks haldusasutuste vahel** tuleb tegutseda järgmiste aspektide kohaselt:

- i) määrata kindlaks **õige sekkumise ulatus**;
- ii) luua selge **juhtroll poliitika koordineerimisel**;
- iii) tugevdada piirkondade või kohalike omavalitsuste **koostöökokkuleppeid**;
- iv) edendada **maa- ja linnapiirkondade partnerlust**, et kasutada ära funktsionaalseid seoseid;
- v) parandada valitsemistasandite vahelist **vertikaalset kooskõlastamist**.

3.17. On vaja säilitada otsene side maapiirkondadega ELi piirkondade aktiivse rolli kaudu, mis on otsustava tähtsusega maaelu arengu poliitika kujundamisel ja rakendamisel kohalikul tasandil. **Mitme sidusrühma osalemine** ja **alt üles lähenemisviis** on peamised komponendid, et tagada kestlikkus ja kohalik vastutus maaelu poliitika eest. Komitee kutsub üles kaaluma, millist rolli võivad etendada kohalikud rakkerühmad ja kogukonna juhitud kohaliku arengu mudel.

3.18. Samuti soovitab komitee kasutada toidupoliitika nõukogude **juhtimismudelit** inspiratsioonina tõhusale koostööle kõigi kohaliku tasandi sidusrühmade vahel.

12 [Euroopa roheline kokkulepe | Euroopa Komisjon](#).

13 [Farm to Fork Strategy](#).

14 [Communication-industrial-strategy-update-2020_en.pdf \(europa.eu\)](#).

3.19. Tuleb teha edusamme seoses **piirkonnapõhiste lepingutega**, mida toetab osaluspoliitika, mis hõlmab eesmärkide määramist, jõudude ühendamist, avaliku ja erasektori piirkonnapõhiste kohustuste soodustamist, institutsioonide- ja sektoritevaheliste koostöömehhanismide arendamist, uue institutsioonilise struktuuri loomist, et edendada kestlikku arengut, maapiirkondade mitmekesisuse tunnistamist ning linnade ja maapiirkondade vaheliste sidemete edendamist. Sellega seoses on põllumajandus- ja toidutootmissektori ettevõtetal ja organisatsioonidel nüüd võimalus allkirjastada vastutustundliku äri- ja turundustava tegevusjuhend¹⁵, mille komisjon võttis vastu strateegia „Talust taldrikule“ osana.

3.20. Piirkonnapõhised lepingud peavad põhinema õiglusel ja austusel. Inglismaal, Walesis ja Šotimaal on olemas **maapiirkondade tegevusjuhendid**, mis aitavad inimestel mõista, kuidas maapiirkondadega arvestada. Sellest võiks saada **õiguste ja kohustuste Euroopa harta**¹⁶ **maapiirkondade ja linnade vaheliste õiglaste ja kestlike suhete tagamiseks**. Harta tuleks lisada kõigile kättesaadavasse kodanikuharidusse.

3.21. Komitee tunnustab, et ei ole olemas ühtset valemit, mis oleks kohaldatav eri piirkondadele, ning et iga **kohalik või piirkondlik omavalitsus** peab keskenduma ja spetsialiseeruma, arvestades oma ainulaadsust, mitmekesisust ja multifunktsionaalsust, leides lahendusi, mis põhinevad tema enda potentsiaalil, vajadustel, suutlikkusel ja taotlustel. Olemasoleva taristu kasutamist ja uue taristu arendamise üle peetavat arutelu tuleb käsitleda globaalselt, analüüsides samal ajal suundumusi, et investeerida õigetesse kohtadesse.

3.22. On vaja **parandada tööhõivevõimalusi**:

- i) COVID-19 pandeemia on kiirendanud digi- ja roheülemineku protsesse, mille pikemaajaliseks säilitamiseks on vaja teha jõupingutusi;
- ii) maapiirkondades tuleb luua ja säilitada uusi tööhõivevõimalusi, sealhulgas neid, mis on seotud maapiirkondades teenuste osutamise, kaugtöö, uute tehnoloogiate või taastuvenergiaga;
- iii) palju tööhõivevõimalusi on võimalik luua põllumajanduse multifunktsionaalsete aspektide tugevdamise, mittepõllumajanduslike tegevuste edendamise ning maapiirkondades puhta energia teenuste sektoris ja tööstuses ettevõtete loomisega;
- iv) tuleb soodustada ettevõtlust, tagada **VKEdele** ausa konkurentsi eeskirjad ja pöörata tähelepanu noorema põlvkonna vajadustele (nt kaugtöö);
- v) töökohad ja poed tuleb inimeste lähedal hoida. Maa- ja linnakeskkonna visioon pakub võimalusi ringmajanduse arendamiseks;
- vi) tuleb edendada inimväärset tööd ja parandada töötingimusi maapiirkondades, tagades samal ajal selle, et kõik asjasse puutuvad osalejad saaksid selles parendusprotsessis oma sõna sekka öelda;
- vii) tarbijate nõudlus tuleb siduda piirkondlike ja maapiirkondade turgudega, kasutades selleks kohalike toodete turustamist ja kvaliteedimärke;
- viii) tuleb laialdaselt soodustada kultuurivõimaluste loomist maapiirkondades, edendades muu hulgas kultuuriüritusi ning kaitstes maapiirkondade ajaloolisi ja religioosseid ehitisi (kirikud, lossid jm);

¹⁵ [Code of Conduct \(europa.eu\)](#).

¹⁶ [The Countryside Code: advice for countryside visitors.gov.uk](#).

- ix) digiülemineku protsessid avavad uusi võimalusi, mis võivad tekitada kodanike eriti noorte seas ootusi ja meelitada neid ligi ning muuta maapiirkondade rahvastiku vähenemise suundumust ja maaelanike elukvaliteeti. Selle saavutamiseks vajavad maapiirkonnad piisavat taristut, et tagada ühendatavus. Ühendamisstrateegiad ja **digiplatvormid** pakuvad selleks lahendusi, samal ajal kui **maapiirkondade digiõigusakt** soodustaks digitehnoloogia arengut põllumajanduses ja maapiirkondades;
- x) tuleb toetada kestlikku põllumajandust ja vesiviljelust¹⁷ maapiirkondades ja linnalähedastes piirkondades, samuti ökoturismi, vaba aja veetmise teenuseid ja kestliku arengu alast haridustegevust ning need tegevused peavad olema kooskõlas elurikkuse kaitsega, et tagada inimeste elukvaliteet;
- xi) kvaliteetne ja kättesaadav haridus maapiirkondades alates laste esimestest eluaastatest aitab parandada haridustulemusi, samal ajal kui juurdepääs avalikele teenustele, nagu lapsehoid ja koolid, on asukohapõhine tegur, mis kujundab maapiirkondade ligitõmbavust, muu hulgas ka kõrge kvalifikatsiooniga töötajate jaoks.

3.23. Majanduskasv ja töökohtade loomine on olulised, kuid neid tuleb täiendada piisavate kvaliteetsete **teenuste**, st eluaseme, energia, vaba aja veetmise, hariduse ja koolituse, elukestva õppe ja tervishoiusüsteemide teenuste osutamisega, mis tagab, et maapiirkonnad ei ole mitte ainult kestlikud, vaid ka ligitõmbavad elukohad. EL peab kiiresti välja töötama kestliku ja kaasava ning kõigi jaoks toimiva **heaolumajanduse** alused¹⁸.

3.24. Eelkõige peaks prioriteet olema taskukohaste ühistransporditeenuste jätkuv arendamine, et tagada maapiirkondade areng ja nende ühendatus linnapiirkondadega. Taskukohase ühistranspordi pakkumine on hädavajalik igapäevaelu ja tööhõive jaoks, seostudes selliste oluliste avalike teenuste kättesaadavusega nagu koolid, lastehoiuasutused, arstid ja apteegid ning tööle ja sealt tagasi koju sõitmine.

3.25. Selleks on vaja **maapiirkondades uusi teenuste osutamise vorme**:

- i) integreeritud teenuseosutamine (mitme teenuse paigutamine ühte ruumi, teenuseosutajate koostöö, spetsialistide meeskondade koostöö, avalike, era- ja kogukonnaorganisatsioonide koostöö);
- ii) alternatiivne ja paindlikum teenuste osutamise meetod (mobiilsed teenused, mis toovad teenuse kodaniku juurde, radiaalsed süsteemimudelid, kus teenuseid osutatakse korrapäraselt keskusest, kohalikele vajadustele paremini kohandatud teenused);
- iii) tehnoloogilised ja digilahendused, muu hulgas haridus- ja tervishoiusektoris.

3.26. Terviklik strateegia, mille eesmärk on saavutada eri piirkondades **teenuste osutamise piirmäärad** ja teenuste vahetamine piirkondade eri osade vahel, on kestlike linna- ja maapiirkondade kujundamisel oluline tegur.

3.27. On vaja töötada välja strateegia, mis võimaldab maaelu teenuste parandamise ja uute tööhõivevõimaluste kaudu elanikkonnal maapiirkonda elama asuda, tagades eelkõige vajaliku **põlvkondade vahetuse**.

¹⁷ Vt Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamused „[ELi vesiviljeluse kestliku arendamise strateegilised suunised](#)“ ja „[Uus lähenemisviis säästva sinise majanduse arendamiseks ELis](#)“ (ELTs veel avaldamata).

¹⁸ Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamus „[Meile vajalik jätkusuutlik majandus](#)“, [ELT C 106, 31.3.2020, lk 1](#).

Brüssel, 21. oktoober 2021

Christa Schweng
Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee president
